

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Alleenkampen, 1814

Citation: Baggesen, Jens: "Alleenkampen, 1814", i Baggesen, Jens: *Riimbreve og poetiske Epistler. 2. Samling, 1809-1823. - 1894*, udg. af A. Arlaud , 1889-1903, s. 142.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen03tom-shoot-workid56076/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: *Riimbreve og poetiske Epistler. 2. Samling, 1809-1823. - 1894*

Allænskampen,
eller
Apologie for Litteraturbladene.

Til Statsmanden K* — Philosophen V** — og
Digteren J*** —

— alle tre for nærværende Tid udenbys. —
(Med en Tilføielse af mine Epistler og øvrige sidste Arbejder.)

Kjøbenhavn, i August, 1814.

J Trende, hvorsomhelst, hvem her med reene Haand
Kammen, som man foden kun bestænder,
Sit sidste Bæger nemlig istænker:
Du første, som en lys og fri bevinget Aand
Høit hæver over det gemeene Vaand,
Der ofte selv den ugemeene Tænker
I Virkekredsen, han ved fødslen alt bekom,
Trods Hjertets Udel og Forstandens Herredom,
Til det forgiængelige lænker
Eidt meer, end han i Larmen drømmer om —
Du anden, hvor du er, som tabe kan hver Glimmer,
Der blænder Peblen, indtil sidste Skimmer,
Og straae lige herlig, i den Glæds,
De faa beundre, som i Rygtets Tempel
Ophængte selv en vunden Krands
Med Uforgiængeligheds Stempel —
Og du, end skulte tredie, hvis Sang

I min Indbildning mangen Gang
 Et Digterhjerter blot, saa let at røre,
 Men selv det yderst kalme Sanger-Dre
 Med apollonisk Susen foreklang:
 Hvis end af mig kun drømte Eyras Strænge
 Maaskee alt meer end eengang led'
 I den eensomme Lunds for Mængden skulte Skød,
 For fildigen, naar Helligdommen længe
 Har luttret dem i Gienmets reene Luft,
 Med pludseligen løste Toners Duft
 Det tætte Løvhegn lydt at giennemtrænge —
 I, hvorsomhelst i Ly for Nutidsaadens Elv,
 Der truer, hvad der ikke med vil flyde,
 Selv mindste Blomst, der Hovedet op tør flyde,
 Med et barbarisk „Søi dig, eller skælv!“
 I, Danmarks Ypperste, hvori det Danske lever,
 Hvis Bifalds ædle, skønne, milde Glænds
 Mit indre Blik i Tanken foresøver,
 Naar Moderprogets Gratier i Dands
 Om Mnemosynes yngste Datter
 Mig vinke med en Tryllekrands —
 I saa, hvis ædle, skønne, fine Sands
 Den aandelige Graad i Livet fatter,
 Naar Skæbnens vilde Spil er saare grumt,
 Men, naar det tamme bliver alt for dumt,
 Begriber og den aandelige Latter —
 Kun Eder vil fortroe min danske Per,
 Hvordan den i vor gamle Tryllehave
 Blandt Plantninger af nye Humlestave
 Med ædel Harme gaaer igien —
 Kun Eder vover jeg, foruden disse Blade
 Hvis barnlignmuntre lette Lunespil
 En lille Kreds maaskee vil smile til,
 At anbefale dem, de store Kredse hade,
 Og som den lille selv (hvis og den troer, den hør)

Ei veed saa ret, om den forsvare tør:
 De Blade nemlig, som jeg ei kan delge,
 Med noget rigtig nok, der ligner Mod,
 I Alvor og i Skiemt forfølge
 Døgnlegionen ved Parnasfets fod.

De ere Børn af samme muntre Fader,
 De samme lattermilde Moder har,
 Som de, man overalt i Byens store Gader
 Engang forftælende paa Hænder bar:
 De alle, naar I dem lidt grant betragte ville,
 Har Træl — om Mundene især —
 Af Søsteren: „Da jeg var lille“,
 Som hele Siælland havde dog saa fær.
 Vel er det Drengesøvn, desværre;
 Men, hvor det gaaer, i Livets Spil
 (Skændt Duen er min Kyft, det veed vor Herre!)
 Lidt Høg der maa dog ogsaa til.
 Sandt nok! jeg ønske heller at forøge
 Det Kuld af aandelige Smaa,
 Der fromt og venligen i Blomsterbede spøge .
 Med Gletsels faldehatte paa
 Og, naar de Dærer kun og Blommer faae,
 Med Kys og Klap og Favntag aldrig helme —
 Jeg heller, siger jeg, formeerte sig en Trop
 End den, som her nu træder op
 I vilde martialste Hop
 Med Fyrrefabler, Guidpaphjelme,
 Og Hyldebæser — halv til Hest,
 Og halv til fods — og uden Naade fælder
 Ei Skræpper blot og Tidsejer og Nælde,
 Men Paddesatte selv, som den kan best,
 Skarntyder og Kaalhor'ber, naar det gielder.
 Stod det til mig (trods Tidsejer og trods Tiørn
 I Enden af Parnasfets Have,

Mod hvilke Drengene er reent af Laad)
 Jeg gierne Musen saae til Barfjel lave
 Med lutter fredelige Digeboern;
 Men jeg kan ikke forestrive,
 Hvad det skal blive;
 Naturen raader her — og denne vil engang
 Ei Hunner blot, men Hanner undertiden
 I min og Musens Ægtesang
 Ubeles uden min og Musens Viden.
 Jeg er bestandig lige kærslig stemt,
 Og Musen, troer jeg med, i hver en Hyrdetime;
 Hvis og ntig fort tilforn er hendet noget slemt,
 Naar jeg mig finder oplagt til at rime,
 Er det, saa sandt jeg lever, ganske glemt.
 Hvorledes det gaaer til, at Versets kælne Spire
 Udvikler sig usynlig til Satire,
 Hvordan der bliver fiendslig Kamp af Æeg
 I Tidens fyldte tid, veed Himlen, ikke jeg.
 Et veed jeg kun; og det er, at i Musen
 Mig Kunsten synes himmelsksten,
 Og at i sammes favn ved Saligheders Susen,
 I Melodiens flugt og Harmoniens Brusen
 Jeg gierne favne gad det hele Klon
 Saa inderligt, som jeg omfavner Musen;
 Et andet troer jeg, og det er,
 Hvad her med et Par Ord jeg vil erindre Jer:

Den elsker ei det Sande, Skønne, Rette,
 Som hader ei det falske, Stygge, Slette —
 Hver ædel Eros er den viise Plato's lig:
 En Tvillinggud, som aabenbarer sig
 Ei blot i Fred, men og i Krig:
 Had til det Ondes Magt er Kærslighed, som vender
 Sig paa sit fodpunkt, usforandret, ont —
 Den samme Guddomsild, som lige heftig brænder

Til Himmellen og Hjelveddom.
 Hver ædel Digterkraft i Uttring efteraber
 Elektrisk — mod, som ned — det Heles Skaber:
 En Skjærsild flammer fra den samme Den
 for den ureene digtfortabte Læser,
 Hvorfra for den udvalgte Sangens Den
 Et Eden fuldt af Salighed flød hen,
 Alt efter Polen, hvorfra Vinden blæser;
 Kun er det Digtren ei, som puster den —
 Han er kun Ild, som Kunstens Den og Lærer,
 I Endelighed sluttet evig Ild:
 Om, løst af fængslet, fiendtlig eller mild,
 Dens Himmelsrihed frugtbar nærer
 Med flammen, eller brændende fortærer?
 Bestemmes af Jordbundens Spirers Skud,
 Om det er Ufrud, eller Krud. —
 Hvis stundom selv det sidste Lysets Straaler
 I fulde Hestighed ei taaler,
 Hvis det ved disses Nærmelse gaaer ud,
 Er Skylden, om just ei hos Kruddet, dog tilvisse
 Hos noget uklart mellem det og disse,
 Der volder Lysets Bræk og Darmen Brud.
 Det veed du, mindste Hob! — men det veed ei den store,
 Som vil, at Sangen den skal kysse, flappe, more —
 Som om den store Hob var elffelig!
 Som om den ei var netop det hærnaden,
 Mod hvilket Kunst, og Smag, og Himmel-Kiærligheden
 Maa uophørlig føre Krig,
 for, Lysen lig, i Mulm at sprede sig!
 Som om det tilkom Mærket at bedømme,
 Hvorvidt endog det mindste Lys har Ret:
 I hver en Draa, paa hver en Plet,
 Hvor hint vil nedig Pladsen rømme,
 Med Piil paa Piil at giennebore det!
 Som om, især i Poesiens Rige,

Var mueligt noget Slags forlig
 Imellem Krybet, som formeerer sig
 I Raadde af det Kiødelige,
 Og Væsnet — hvad man det nu kalde vil —
 Der blot som Jordens fældne Salt er til!

Nei! selv i det, hvorned hun vilde sødt fornøie,
 Min Muse havde kun en lille Kreds,
 Saa stolt som ydmyg, aandelig for Die,
 Med lidt, men ædelt Bifald veltilfreds;
 Nu, hun har villet gaae, ved at viise,
 Hvor reent forkeert sig Moden bærer ad,
 Hun undres ei, hvis i en Hovedstad,
 Hvor næsten al den aandelige Spise
 Lidt efter lidt er bleven Andemad,
 Litteraturens hele Myriade,
 Fra Mestren til Disciplen i hver Gade,
 Fordømmer min Kritiks Allegorie —
 Der ei gaaer ud paa visse mindste Deele,
 Men paa det store broderlige Høle,
 Det hele store Selskab roder i.
 De Spyd af Blade, jeg mod Samtlige har stilet,
 Jeg i det mindste har for ingen af dem stilet —
 Her, i en Ømtreds af halvanden Mil,
 Har sikkert Ingen Sands for Kunstens sidste Fiil —
 Og — har den hist og her en enkelt Kiøbenhavnner,
 Ham Byen sikkert i vor korte Sommer savner —
 Hvis ikke, har han ei bemeldte Blade seet
 (Hvad egentlig mig kommer ud paa eet),
 Saa tyk er Dagformærkelsen i Skyen,
 Der ruger over hele Byen.

Dig altsaa, spredte Hob, i Siælland, Jylland, Fyen,
 Min Digterprovstheds Consistorium
 (Tres faciunt Collegium!),

Tilegner jeg alleene hine Blade,
 Som, paa en Tid, da selv det mindste Moos
 Paa Døgnparnasjets gustne flade
 Bestaer kun i — kun af — og kun formedelst Roes,
 Sig aabenbare Krig mod denne Roes tillade,
 Bekæmpende frimodigen paa Prent
 Det femte, vore smaa og store Staters,
 Saavel som vores dobbelte Theaters,
 Jeg frygter, netop Dindlings-Element.
 For dig, du fjerne, lyse, frie, og reene
 Kulturens, Kunstens, Smagens Overret,
 Nedlægger jeg mod Dagnets Pseudathene
 Mit Lille Søndagstiens Klagebræt,
 Tre Søndagsnummere — deels med, deels uden Mage
 Ni nullbetegnede tilhørende Skuddage,
 Tilligemed et heelt Dannora-Sæt.
 Læs dem! og døm mig i behørig Vidde
 fra Kampens Plads, hvor, alt for nær
 Den frække Svøbes Sping imod den hele Hær,
 Kampdommerne her hjemme sidde!
 Kun faa blandt disse reise jg paa Tær,
 for, hvad der handles om, at see lidt klarlig,
 Og Striden at bedømme noget varlig —
 De selv, hvis og de høine sig og see,
 Trods Drimlen, og trods Støvet, og trods Dampen,
 hvor høit man foruretter mig i Kampen,
 Dog, klogt betænkende: de ere kun to, tre,
 forfigtig holde deres Dom tilbage,
 Mens mig, der er kun een, de hiertelig beklage
 Som uflog, og som gal maaffee. —
 Ja! Mængdens Overfluer, dig tør sige
 Den ædle Muse, rød som Blod:
 At hun imod et Angreb uden Ege
 Paa Dannished i Danmark eene stod —
 Og, at hun ikke rødmer ved at segne

Tilfjdt maaffee for et elendigt Skud,
 Som det, der blæste Balbur Lysset ud,
 Paa mine — men paa mine fienders Vegne —
 Der, fjændt i Untal langt mig overlegne,
 Og fjændt jeg, hvor det gaaer, dog er kun een,
 Imod min eene Pen forlegne,
 Medbryde samtlige Parnassets sidste Hegne,
 For ikke blot hver indbilbt Mistelteen,
 Men Juulhedes marveløse Dødringbeen
 Og Løgnens ned fra Maanen faldne Steen
 Paa min Personlighed at lade regne.

Du, som, da fjdt mit Navn for Pøblen blev en Boldt,
 Mens selv var borte den forfulgte Sanger,
 Huldt over dennes spøgende Gierganger
 Din Kunstdommyndigheds Ægide holdt —
 Du vil ei finde meer, end herlig, jomfrustolt,
 Naar taus den rødmende Kamene,
 Sig selv beridst i hendes kyðste Daad,
 Foragter Skamløshedens Klafferbraad —
 Og hyller sig i sin Ukyðdighed alleene.
 Den Sag, for hvilken jeg begyndte Krig
 Mod Nuets, Timernes, og Dagens,
 Var Sprogets, Kunstens, Sædernes, og Smagens —
 Og den forsvarede jeg uroffelig.
 Men da jeg (trods min Borgeræres Morden,
 Trods Udfølgelsen af dem,
 Jeg, een gang agtet i mit Hiem,
 Hjalp broderligen selv paa Banen frem)
 Troer og uroffelig paa Darnished i Norden,
 Fornærmede jeg ei blot, min ædle Trias, dig,
 Og hver en Enkelt, dig i Udelt lig,
 Men Danmarks Mand og hin den store Dommer,
 Der, ubestiffelig, med Eftertiden kommer,
 Hvis jeg mod Dagens, Timens, Nuets Skrig

Med andet, end med hvad jeg har bedrevet —
Med andet, end hvad jeg mod dem har skrevet
forvarte mig. —
Nei, Selv nu skulte Trende! Solen lig,
for Diebliffe, Timer, Dage,
Vel Dannelsedens Land kan skjule sig;
Men straalende den vende vil tilbage!
Min reene Stemme, Sandheds kjaeffe Tolk,
Vil eengang — naar de Storme, som nu bruse,
Vildt overdøvende den kjaelne Muse,
Har lagt sig — skælnes af mit Folk!
Det vil engang, naar hines Skrig er glemte,
Der, Skraal i Skraal, deis Øre lidt forstemte,
Gienkende Danas egen Melodie:
De Himmets Toner, ingen Tydsk mig lærte,
Som Dannersprogets Kilde risler i —
Som smelte hver en Tidens Lyf og Smerte
Til Henflud i en evig Harmonie —
Og som med Keenheds eget Tryllerie
Gienklinge vil i Folkets reene Hierte,
Naar Sangfølgelsen bag Graven er forbi.
